

Nr 148.

Av herr **Lindblad, Ernst**, *angående ersättning till vissa köpingar för brännvinsförsäljningsmedel, som indragits till statsverket.*

Rusdrycksmedelskommitténs majoritet föreslog — enligt dess betänkande sid. 140 — en bestämmelse, som kunde vara ägnad att skipa rättvisa åt en del köpingar, som nu hava brännvinsförsäljning och på grund av gällande lag uppbära den därav härflytande utdelningen av vinstmedel t. o. m. år 1926. Det heter: »Till de i 1 § omnämnda köpingar utgår ersättning sista gången år 1926, dock att köping, som före utgången av nämnda år erhållit stadsrättigheter, även därefter erhåller förut bestämd ersättning. Därest köping inom samma tid inkorporeras med stad, skall den köpingen tillkommande ersättningen tillfalla staden.»

Det synes, att denna princip vore fullt berättigad, då dessa köpingar, om övriga skäl föranleda deras upphöjande till stad, väl borde äga att även i detta avseende jämnställas med städerna.

Särskilt tänker jag härvid på köpingen Malmköping i Södermanland, som av ålder haft spriträttigheter sig tillförsäkrade och som under de senare åren därav åtnjutit ej obetydlig inkomst. Förlitande härpå har köpingen vidtagit en mängd ånordningar och bland annat tecknat aktier i en järnväg, som åsamkat samhället en skuld på 150,000 kronor med 40 års amortering. Då man samtidigt vet, att den utvecklingsmöjlighet, som för köpingen kunnat ligga i fortfarande förläggning av Sörmlands regementes mötesplats till orten, nu med all säkerhet undanryckes samhället, så nödgas man medgiva, att mistningen av brännvinsmedlen kan för detta samhälle bliva av ödesdiger beskaffenhet. Utskylderna inom köpingen uppgå enligt kommittébetänkandet till kronor 3.10 per bevillningskrona och uppgivas nu vara kronor 4.—. Brännvins-

medlen voro år 1909 kronor 39,755 eller kronor 14.75 per bevillningskrona, och hava sedermera varit i starkt uppåtgående. Skulle brännvinsmedlen nu med ens indragas, betydde detta helt visst en ökning av debiteringen med minst 14—15 kronor per bevillningskrona; skulle åter Kungl. Maj:ts förslag vinna bifall, så betyder detta — om nu föreliggande siffror kunna begagnas — en successivt ökad debitering för varje år samt en slutlig ökning på en gång med 4 kronor per bevillningskrona år 1927 mot år 1926. — Samhället har givetvis tänkt sig att innan dess kunna få stadsrättigheter; förarbeten för vinnande därav ha redan varit på tal. Dessutom har man — enligt vad kungl. propositionen (sid. 135) omförmäler — från municipalstyrelsen och kommunalfullmäktige i köpingen gjort gällande, att Malmköping på grund av sitt kungl. brev den 10 november 1855 skulle även efter år 1925 likställas med rikets städer.

Då det ej kan vara lämpligt att vid en avskrivning av dessa gamla ekonomiska fördelar för vissa samhällen gå till väga med hård hand mot enstaka platser, så vågar jag hemställa,

att Riksdagen ville besluta, att i fråga om de ersättningsbelopp, som från och med 1915 tillerkännas vissa städer och köpingar, iakttages, att köping, som före utgången av år 1926 erhållit stadsrättigheter eller eljes blivit tillförsäkrad rätt att likställas med stad, måtte åtnjuta årlig ersättning för mistade brännvinsförsäljningsmedel såsom för städerna är sagt, för så vitt inom samhället bedrives brännvinsförsäljning.

Därest köping inom samma tid inkorporeras med stad, som bedriver brännvinsförsäljning, skall den köpingen tillkommande ersättningen tillfalla staden.

Stockholm den 18 april 1913.

Ernst Lindblad.

Bilaga.

Avskrift av Avskrift.

OSCAR etc.

Wår ynnest etc. etc. Med underdånig anmälan att I, genom tid efter annan och sednast den 10:de Oktober 1848 meddelade resolutioner, bifallit innevånarnes i Köpingen Malmköping hos Eder gjorda ansökning om tillstånd att för erhållande af nödigt bidrag till bestridande af åtskilliga utgifter af allmän beskaffenhet, såsom för skolinrättning, löner till Ordningsman och Rotemän m. m., få till förmån för Köpingens cassa utarrendera en källare och två krogrörelser i Köpingen, hafven I, uti skrifvelse den 29:de sistlidne Oktober, uppå anhållan af Köpingens innevånare, som befarade att, i följd af de uti 23:dje § af Wår Nådiga förordning den 18:de Januari innevarande år, angående försäljning af brännvin m. m., för landet gifna föreskrifter, kunna komma att gå i mistning af en högst betydlig del af brännvinsförsäljningsafgifterna och af sådan anledning begärt Eder medverkan att Köpingen, med hänseende till rättigheten att undfå andel i brännvinsförsäljnings- och utskänkningsafgifter, måtte blifva i Nåder tillerkänd samma förmån som städerna i Riket, helst Köpingens näringsidkare i likhet med borgerskapet i 5:te Classens städer erlægga bevillning och Köpingen, som har särskild fattigvård, brandväsande, Byggnads-ordning och Polisanstalt, utgör Båtsmans-vacans-afgift och Pastorslön efter enahanda grunder med städerna, samt i de flesta afseenden vore med dem jämförlig, i anseende härtill och då Länets Pröfnings Committée, enligt bifogadt Protokollsutdrag för den 28:de nästförlidne September, Köpingens begäran understödt, med förklarande det Committéen vore öfvertygad att Köpingen för sitt framtida bestånd hade oundvikligt behof af ifrågavarande inkomster, vid sådant förhållande och enär jämväl I ansågen Malmköping, med en folkmängd af 348 personer, icke förmå tillbörligen underhålla sin fattigvård, polis-inrättning m. fl. allmänna angelägenheter med mindre förenämnda afgifter fortfarande finge af Köpingen åtnjutas, i underdånighet hemställt, att Oss måtte täckas därtill lämna Nådigt bifall i likhet med hvad som under den 30:de Mars detta år blifvit Carl Johans församling uti Göteborgs och Bohus Län i Nåder förunnadt.

Wid föredragningen af detta ärende hafve Wi, med afseende å de för Malmköping förekommande särskilda förhållanden, pröfvat skäligt i Nåder förklara, att med hänsigt till fördelning och disposition af därstädes inflytande afgifter för minut-handel med och utskänkning af brännvin, må förhållas på sätt i § 23 af Wår den 18:de sistlidne Januari utfärdade förordning angående vilkoren för försäljning af brännvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker är för stad föreskrifvet. Hvilket Wi Eder till svar och vederbörandes meddelande i Nåder tillkännagifve; Befallande Eder etc. Stockholms Slott den 10:de November 1855.

OSCAR.

J. F. Fåhræus.

Till Konungens Befallningshafvande i Södermanlands Län, angående dess underdåniga hemställan i afseende å fördelning och disposition af brännvinsförsäljningsafgifterna i Malmköping.

Coll.

Vidimeras

ex officio:

Johan Lagerbjelke.

Vidimeras: Malmköping i kronolänsmanskontoret den 17 april 1913.

Ex officio

Emil Engman.

Nr 149.

Av herr **Lindblad, Ernst**, i anledning av *Kungl. Maj:ts förslag till förordning om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen angående försäljning av brännvin.*

Det i brännvinsförsäljningsförordningen § 15 hittills förekommande stadgandet om bolags bildande »endast i sedlighetens intresse» har mött mycken kritik och opposition därför, att orden näppeligen varit sanna, utan i hög grad jävats av erfarenheten. Frånsett de absoluta nykterhetsvännerna, som väl hålla före, att uppgiften för bolagen att »endast i sedlighetens intresse» bedriva sprithandel är olöslig, så måste även den, som blott ytligt haft tillfälle se de oegentligheter och missförhållanden, som mångenstädes ägt rum såväl inom bolagen, som utom desamma — på grund av den bolag medgivna rätten att ej själva utöva all detaljhandel med brännvin, utan överlåta delar av densamma till enskilda — känna misstämning och leda vid det sålunda öppet angivna, vackra målet, och den klena tillämpningen. Går man därutöver och tillser med hjälp av offentliga siffror, vilket uppskörtningssystem som mångenstädes bedrivs gent *emot* bolagen, för att, — där dessa stå utan konkurrensmöjlighet — söka tillvinna åt enskilda leverantörer av bolagens spritvaror en väsentlig del av den förtjänst, som vid lojal be-